

logsværftets Arbejderes Lønningsforhold, skal jeg dertil svare, at dette Spørgsmaal har været og er Genstand for en meget omhyggelig Undersøgelse, men at Sagens Gennemførelse er meget vanskelig, og at en radikal Forbedring næsten umulig kan gennemføres for Øjeblikket. Den af det ærede Medlem omtalte Kommission har overvejet saavel Spørgsmaalet om Arbejdstiden som om Arbejdslønnen. Hvad det første angaar, ville de Herrer vide, at Forholdene paa Orlogsværftet ere saaledes, at vi have en længere Arbejdstid om Sommeren end om Vinteren, $8\frac{3}{4}$ Time om Sommeren og $7\frac{1}{4}$ Time om Vinteren. Dermed staar i Forbindelse, at vor Lønningsmaade maa være Dagbetaling og ikke Timebetaling, som ellers er almindelig. Den sidste Betalingsmaade er ubetinget den mest rationelle, da kun paa den Maade Lønnens Størrelse kommer til at staa i Forhold til den udførte Arbejds-mængde, men den er ikke gennemført paa Orlogsværftet af Hensyn til, at Arbejderne derved ville føle sig brøstholdne om Vinteren. Noget hænger det ogsaa sammen med Arbejdets Natur som delvis Udearbejde. Men det lod sig dog maaske gøre, at vi arbejdede lige længe paa Værftet Sommer og Vinter og derved fik indført den af Arbejderne lovpriste 8 Timers Arbejdsdag, der er saaledes at forstaa, at det er 48 ugentlige Arbejdstimer ved Arbejdsredskaberne. Kun kunde en saadan Arbejdstid ikke fastslaas ved Lov som gældende paa alle Arbejdspladser, men paa Orlogsværftet kunde det, som sagt, maaske lade sig gøre. Det forudsætter dog, at vore Belysningsforhold gøres betydelig bedre, saaledes at Arbejdet ikke behøver at indskrænkes noget væsentligt i den mørke Tid. Om dette Ønske, som Værftets Arbejdere for øvrigt have udtalt sig imod, vilde blive modtaget med Tilfredshed, naar det blev gennemført og Timebetalingen indført, er et andet Spørgsmaal. Jeg skulde næsten tvivle derom.

Hvad Størrelsen af Arbejdslønnen angaar, har det ærede Medlem ikke Ret i, at den siden 1868 kun er bleven forhøjet med 40 pCt. Forhøjelsen siden den Tid, der er fremkaldt ved en Række smaa, Tillæg og Forbedringer, senest i 1902, beløber sig i Virkeligheden til mindst 60 pCt. En Haandværker af første Klasse, som i 1868 havde en Aarsløn af 610 Kr., har nu 1,028 Kr. gennemsnitlig. De bedst lønnede i denne Klasse have desuden mellem 200 og 400 Kr. ved Akkordarbejde, Overarbejde og Arbejde paa Fridage. Hertil kommer

for de faste Arbejderes Vedkommende billig Bolig, fri Læge og Medicin, Adgang til Pension, som tilsammen udgør mindst 200 Kr. aarlig. Hvad Værdien af billig Husleje i Nyboder angaar, kan den findes ved at sætte Huslejen i Byen for en Lejlighed, der svarer til enkelt Bolig i Nyboder, til 13 Kr. maanedlig og for en til dobbelt Lejlighed svarende til mindst 22 Kr. om Maaneden. Derved bliver der en Besparelse af 120 Kr. aarligt, idet nemlig Boligerne i Nyboder betales med 5 a 10 Kr. om Maaneden. Beregningen for frit Lægetilsyn og fri Medicin kan foretages ved Sammenstilling med, hvad det koster en gift Arbejder at være i en Sygekasse. Der maa dog tages Hensyn til, at det her nævnte Gode tilkommer de paagældendes Børn indtil deres fyldte 18 Aar, medens Sygekasserne kun gaa til det fyldte 15de Aar. Endvidere maa der tages i Betragtning, at under Sygdom faa de paagældende fuld Løn, medens Sygekasserne kun give et mindre Bidrag og have forskellige Indskrænkninger med Tidsrum, som ikke haves i Marinens Regulativer. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at til Lønning paa Sygedage er der sidste Aar af Marinens Budget udbetalt ca. 12,000 Kr. til Haandværkere, Værftsarbejdere og Søminearbejdere, men i fornævnte Sum er ikke medregnet det 20 Øres Tillæg, Dyrctidstillæg og midlertidigt Tillæg, hvilket løber op til 3,000 Kr., saaledes at der i alt er udbetalt 15,000 Kr. Der er gennemsnitlig 10 a 12 Sygearbejdsdage pr. Person af de nysnævnte Klasser. Hvad endelig Værdien af Retten til Pension og Enkepension angaar, da lader den sig vanskelig bestemme nøjagtigt, forinden man har Oplysning om en Del personlige Forhold vedrørende det Personel, der her er Tale om, men den andrager efter sagkyndig Beretning omtrent 60 Kr. om Aaret.

Den til Behandling af disse Forhold nedsatte Kommission har udarbejdet et Forslag til et nyt Lønningsregulativ for Orlogsværftet, i hvilket der foreslaas nogen Forhøjelse over hele Linien, saaledes en Forhøjelse fra 3,33 Kr. til 3,60 Kr. for første Klasse i Haandværkerkorpset. Denne Løn er ganske vist betydeligt mindre end den, Arbejderne ved Henvendelse til mig fremkom med, idet Maksimum der var 4,60 Kr., men jeg tror ogsaa, at denne Fordring var for høj til, at der kan være Tale om at gennemføre den. Kommissionsforslaget kan der være Grund til at søge gennemført, men jeg skal dog gøre opmærksom paa, at Lønningsforbedringen